

2. Няньковський С. Л., Яцула М. С., Чикайло М. С., Пасечнюк І. В. Стан здоров'я школярів в Україні. *Здоров'є ребенка*. 2012. № 5 (40). С. 23–29.

3. Бабич В. І. Модель формування культури здоров'я учнів в сучасних умовах шкільної освіти. *Науковий вісник Донбасу*. 2010. № 1. С. 12–16.

4. Сидорченко К. М. Стан здоров'я та шляхи його покращення у дітей шкільного віку у спеціальних медичних групах. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 8. С. 80–82.

5. Сорокаліт Н. С. Ставлення учнів 5-9 класів до свого здоров'я та до уроків фізичної культури. *Спортивна медицина*. 2014. № 1. С. 47–51.

6. Качан В. В., Сарафинюк Л. А., Лежньова О. В. Теоретичні і практичні аспекти спортивної медицини. Вінниця, 2011. 115 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-102>

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Сваричевська А. П.

кандидат педагогічних наук,

*доцент кафедри соціально-гуманітарних
та фундаментальних дисциплін*

Інститут військово-морських сил

Національного університету «Одеська морська академія»

м. Одеса, Україна

У сучасних умовах забезпечення інноваційного змісту вищої освіти передбачає розвиток процесу інформатизації сфери освіти з урахуванням забезпечення її методологією, технологією і практикою створення навчально-методичних та інформаційно-програмних розробок, що забезпечують певну цілісність, зорієнтовану на вирішення актуальних завдань сучасної освіти загалом [3, с. 385]. З огляду на це, освітні реформи в Україні, окрім розробок нових освітніх стандартів, торкнулися також і зміни методики викладання гуманітарних дисциплін, зокрема й української мови. Все це вимагає

формування розвинутої комунікативної компетентності студентів шляхом вдосконалення мовної підготовки з метою продуктивної взаємодії на основі використання відповідних мовних норм для вибору адекватної комунікативної поведінки згідно з ситуацією спілкування.

Організація найпродуктивнішої структури освітнього процесу, а також створення сприятливого для комунікацій психологічного клімату – складне завдання, вирішенню якого сприяє застосування інноваційних форм занять, спрямованих на стимулювання активної діяльності студентів. У цьому сенсі нетрадиційні методики, пов'язані з ігровими інтерактивними технологіями, забезпечують інтенсифікацію й оптимізацію процесу формування комунікативної компетентності студентів [1, с. 109]. У сучасних дослідженнях ідеям використання ігрових елементів в навчанні приділяється все більше уваги. З огляду на те, що мотивація і залученість в активну навчальну діяльність є ключовими чинниками досягнення успіху в освітньому процесі, потенціал інтерактивних технологій з позиції їхньої інтеграції в освітній контекст досить істотний. У порівнянні з іншими, інтерактивні технології зорієнтовані на ширшу взаємодію студентів не лише з викладачем, а й один з одним та на домінування активності студентів в освітньому процесі. Активність викладача поступається місцем активності студентів, а завданням викладача стає створення умов для їхньої ініціативи.

У межах професійно зорієнтованого навчання інтерактивні технології володіють високою дидактичною ефективністю, активізують мовномисленнєву діяльність і, що особливо важливо, вирішують завдання вироблення комунікативної компетентності, а також забезпечують цікаву, захопливу організацію навчальної роботи, що враховує особистісні та професійні особливості майбутніх фахівців [5, с. 115].

Основними принципами використання інтерактивних технологій, на думку С. Сисоевої, є: систематичність (використання ігрових завдань протягом усього навчання з метою повторення лексичного і граматичного матеріалу); тематична доцільність (зміст технологій пов'язаний з досліджуваним матеріалом); свідомість і активність (навчання є двостороннім процесом, в якому використовується індивідуальна, групова і колективна форма роботи); спрямованість на креативність (необхідна реалізація творчого підходу до інтерактивної діяльності від кожного учасника навчальної комунікації) [2, с. 124]. У вивченні української мови інтерактивні технології сприяють вирішенню низки комунікативних завдань [3], дозволяють моделювати конкретні ситуації спілкування (рольові ігри, проекти), що готує, тим самим, студентів до взаємодії в соціальному середовищі, комунікації. Інтерактивні завдання

передбачають «різноманітні види (внутрішньогрупової, міжгрупової) активності студентів, що є вирішальною умовою інтерактивної ефективності взаємодії» [4, с. 156]. Компетентне використання інтерактивних технологій дає викладачеві можливість досягати запланованого результату з максимальною точністю, проте потрібно враховувати й особистість самого викладача, його культуру, професіоналізм, педагогічну майстерність.

Тому пропонуємо використовувати в освітньому процесі закладів вищої освіти сукупність ігор, співвіднесених за цільовим призначенням і актуальних на заняттях з української мови в професійно зорієнтованому навчанні:

1) лінгвістичні ігри, які сприяють формуванню та розвитку власне мовної компетентності: ідентифікація звукобуквених комплексів («фонетичні» ігри); вибудовування словотвірних ланцюжків («словотвірні» гри); підбір синонімів / антонімів, підбір одиниць для вірного встановлення можливостей лексичної сполучуваності («лексичні» гри); встановлення морфологічних особливостей слова, відновлення структури пропозиції або реконструкція синтаксичних одиниць («граматичні» гри);

2) рольові ігри, спрямовані на розвиток комунікативної компетентності (участь в заданих комунікативних ситуаціях);

3) «креативні» ігри, які сприяють розвитку професійної креативності (наприклад, ігри-проекти).

Відтак, використання інтерактивних технологій у вивченні української мови передбачає такий їхній освітній ресурс:

– можливість здійснення пізнавальної діяльності студентів з урахуванням їхніх індивідуальних здібностей, потреб та інтересів (технологія диференційованого навчання);

– забезпечення умов для формування комунікативної компетентності студентів на основі моделювання спілкування, розвитку психологічної готовності до свідомого осмислення мовного матеріалу і способів оперування ним у практичній діяльності (технологія комунікативного навчання);

– реалізація ідеї взаємного навчання, зорієнтованого на забезпечення активізації спільної діяльності студентів на різних етапах навчального заняття (технологія навчання в співробітництві);

– реалізація способів розвитку творчості та самостійності на основі особистісно зорієнтованого навчання задля розвитку самостійного мислення студентів у межах спільної дослідницької діяльності (проектна технологія);

– розширення меж освітнього процесу з метою посилення його практичної спрямованості, орієнтованої на інтенсифікацію самостійної діяльності студентів і підвищення пізнавальної активності (інформаційно-комунікаційні технології);

– створення умов для інтенсифікації процесу навчання української мови на всіх рівнях в межах використання мультимедійних програм, спрямованих, наприклад, на розвиток граматичних і лексичних навичок (технологія використання комп'ютерних програм);

– розширення можливостей для пошуку інформації, наприклад, для ведення наукового дослідження, для роботи над науковим проектом тощо (Інтернет-технології);

– розчленування змісту дисципліни на автономні розділи з метою створення умов для самостійного опанування студентами відповідними вміннями та навичками в комунікативній діяльності, для розвитку умінь щодо самоврядування пізнавальної діяльності (технологія модульного навчання);

– створення умов для розвитку навичок використання раціональних способів розв'язання мовних проблем з метою активізації розумової діяльності студентів і розкриття їхнього особистісного потенціалу (ігрова технологія).

Слід зазначити, що розглянуті інтерактивні технології психологічно виправдані, оскільки забезпечують позитивне емоційне ставлення до вивчення української мови та водночас вносять різноманітність в освітній процес; налаштовують на чітку організацію студентами власної пізнавальної діяльності; дозволяють активізувати резервні можливості кожного студента; на основі розвитку критичного мислення сприяють формуванню різнобічної особистості; розвивають творчий потенціал студентів. Відтак, у розгляді педагогічного потенціалу інтерактивних технологій у вивченні студентами української мови важливо також відзначити, що використання інтерактивних технологій завжди буде зорієнтовано на розвиток комунікативної компетентності студентів (передбачається ситуаційна адаптивність до організації продуктивного спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів).

Таким чином, використання під час вивчення української мови у закладах вищої освіти інтерактивних технологій дає змогу ефективно освоювати весь комплекс професійних компетентностей та активізувати розумову і мовномисленнєву діяльність студентів, забезпечує освоєння мови на найвищому рівні. Значною перевагою використання інтерактивних технологій є розвиток в процесі виконання завдань творчих здібностей студентів, позитивний вплив на

психоемоційний фон, підтримка інтересу, формування інтелектуального потенціалу і накопичення професійно значущих навичок, що згодом забезпечують активну творчо усвідомлену самостійну діяльність.

Література:

1. Комарова З. И. Технология научных исследований в системной методологии современной лингвистики: учеб. пособие. Екатеринбург: Урал. го с. пед. ун-т, 2016. 209 с.
2. Сисоева С. О. Интерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. К. : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
3. Llorens A., Berbegal-Mirabent J., Llinàs-Audet X. Aligning professional skills and active learning methods: an application for information and communications technology engineering. *European Journal of Engineering Education*. 2014. Vol. 42 (4). P. 382–395.
4. Yen C.-J., Sujo-Montes L., Roberts G. A. Gaming personality and game dynamics in online discussion instructions. *Educational Media International*. 2015. Vol. 52, Iss. 3. P. 155–172.
5. Yuretech R. F., Khan S. A., Leckie R. M. Active-Learning Methods to Improve Student Performance and Scientific Interest in a Large Introductory Oceanography Course. *Journal of Geoscience Education*. 2020. Vol. 49 (2). P. 111–119.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-103>

СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ

Сергієнко Л. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вищої математики і фізики
Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
м. Покровськ, Донецька область, Україна

Актуальність теми. Сучасна педагогічна наука має в своєму розпорядженні достатньо різноманітних теоретичних та експериментальних даних, що підтверджують ефективність